

FAKTABLAD 2014-11-26

HÄLSOSAMTAL OCH ELEVHÄLSODATABAS

Bakgrund

Skollagen slår fast att alla elever ska erbjudas hälsobesök tre gånger under grundskolan och en gång i gymnasieskolan. I Vägledning för elevhälsan beskrivs hälsosamtal som en viktig del i hälsobesöken och som en del i elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete med syfte att främja hälsa och förebygga ohälsa. Hälsosamtalet ger eleven möjlighet att reflektera över sina egna förutsättningar och val för att på så sätt kunna stärka sina möjligheter att leva ett hälsosamt liv. Hälsosamtalet kan genomföras utifrån olika metoder och i Jönköpings län erbjuds kommunernas skolsköterskor utbildning, stöd och hjälp med sammanställningar i samverkan med landstinget (FoU-enheten och Barndialogen) när det gäller det strukturerade hälsoverktyget Hälsokurvan. Målet med metoden är att hälsosamtalet blir elevcentrerat.

Hälsosamtal som metod

För att systematisera arbetssättet med hälsobesöken och hälsosamtalet använder många skolsköterskor elevhälsoenkäter som eleven fyller i. Ett syfte är att kunna följa elevernas hälsoutveckling, att ha ett bra underlag för samtal med eleven och att tidigt upptäcka ohälsa. Elevens delaktighet och skolsköterskans kompetens är avgörande komponenter för att hälsosamtalen ska vara elevcentrerade.

Inom ramen för Psynkprojektet har drygt 350 skolsköterskor utbildats i metoden – Att genomföra hälsobesök utifrån ett elevcentrerat arbetssätt med barnkonventionen som grund.

Att aggregera data från hälsosamtalen

Både inom skolväsendet och hälso- och sjukvården finns bestämmelser om systematiskt kvalitetsarbete. Att sammanställa information från hälsosamtalen ger underlag för ett sådant kvalitetsarbete. Informationen från hälsosamtalen kan sammanställas och ger då underlag för kvalitetsarbete i skolans hälsofrämjande arbete på klass- och skolviv. Den kan även ge kommunen och landstinget/regionen samt landet värdefull hälsoinformation om barn och ungdomar lokalt, regionalt och nationellt.

Webb-verktyg

Att sammanställa information från hälsosamtalen ger underlag för systematiskt kvalitetsarbete. På flera håll i landet pågår utvecklingsarbete med att ta fram webbverktyg för skolsköterskorna att använda i samband med hälsosamtalen. Webbverktygen bygger på de aktuella hälsoformulären och i Jönköpingsmodellen kan webbverktyget generera en hälsoprofil, en så kallad hälsokurva för eleverna som går i årskurs 7 eller 8 och i gymnasieskolan. För de yngre eleverna utgår samtalet istället utifrån ett bildstöd som inte ligger i webbverktyget.

Webbverktyget gör det möjligt för skolsköterskan att snabbt få sammanställningar på klass- och skolnivå samt att leverera aggregerad data till den nationella elevhälsodatabasen som testas på Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Gemensamma frågor

I februari 2013 påbörjades ett arbete med att identifiera ett antal frågeområden med koppling till psykisk hälsa i hälsosamtalsenkäterna i Västernorrlands och Jönköpings län. Under hösten 2014 har det arbetet inriktats mot att ta fram likadana formuleringar och svarsalternativ i enkäterna. När Psyknprojektet avslutas i december 2014 kommer de gemensamma nationella frågorna och försöket med elevhälsodatabasen presenteras.

Pilot i två kommuner

I juni 2014 genomfördes en pilot i Jönköpings län som innebar att skolsköterskor i två kommuner testade att mata in de identifierade frågorna som rör psykisk hälsa i webbverktyget och överföra aggregerad data till elevhälsodatabasen på SKL.

Avtal och juridik

De juridiska förutsättningarna där kommunen är personuppgiftsansvarig och landstinget personuppgiftsbiträde har i detta sammanhang inte tidigare prövats. Inom ramen för piloten som genomförts kontaktades datainspektionen med förfrågan om samråd.

Framtid

Planerad driftsättning för webbverktyget är vecka 13 2015 i Jönköpings län. Anslutning från andra kommuner och landsting kommer att vara möjlig när det första steget är på klart i länet.

Läs gärna mer på hemsidan www.psykn.se under skola och psykisk hälsa.

